సగటు మనిషి

కె.వి.రాజా

మరొకసారి జేబు తడుముకొన్నాను నేను.

'హమ్మయ్య, భద్రంగానేవుంది డబ్బు.' తృప్తిగా నిట్టూర్చాను.

ఆ రోజే జీతం తీసికొని, దాని తాలూకు ఎనిమిది వందల తొమ్మిది రూపాయల ఎనభై పైసల్లో, తొమ్మిది రూపాయులు, చిల్లరా పై జేబులో వేసికొన్నాను. ఆ ఎనిమిది వందల రూపాయలను మాత్రం భద్రంగా ఒక కాగితంలో పొట్లంకట్టి మరీ ఫాంటు జేబులో వుంచుకొన్నాను.

అయితే, ఏ వస్తువునూ తనలో ఎక్కువసేపు ఇముడ్చుకోలేక పోవటం, ఆ జేబు లక్షణం. నడుస్తున్నకొద్దీ, ఆ కదలికలకు దేన్నైనా పైపైకి నెట్టివేయటం, దాని స్వభావం. పోనీ పై జేబులో పెట్టుకోవడంగాని, లేక చేత్తో పట్టుకోవటంగానీ చేద్దామంటే, అది ఇంకా ప్రమాదమని తెల్సు.

అందుకే టైలర్‌ను తిట్టుకొంటూ, అప్పుడప్పుడూ జేబును తడుముకుంటూ నడుస్తున్నాన్నేను.

'కొంపదీసి ఆ డబ్బుగాని, ఎక్కడన్నా జారిపోతే... అయ్యబాబోయ్... ఇంకేమైనా వుందా.'

కేవలం ఆ వూహలే కిరాణాకొట్టువాడు, పాలవాడు, పనిపిల్ల, అముల్ స్ప్రే, పాలపీక, మల్లెపూలు — ఇంకా ఎన్నెన్నో — అన్నీ సినిమా రీలులా నా కళ్ళముందు మెదిలాయి.

గుండెదడనణచుకొంటూ మరొకసారి జేబు తడుముకొని తృప్తిగా శ్వాస పీల్చాను.

"ఒరేయ్... వేణూ..." కేకవిని వెనక్కు తల త్రిప్పి చూచాను.

పరుగులాంటి నడకతో నన్ను సమీపిస్తున్న మురళి కన్పించాడు.

"ఏమోయ్, ఎంత పిలిచినా విన్పించుకోవటమే లేదు. ఏదో వూహల్లో తేలిపోతున్నట్లున్నావే" ప్రశ్నించాడతడు.

అతని ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఓ చిరునవ్వు నవ్వాను.

మురళి నా ఆప్తమిత్రుడు. ఆ వూర్లోనే పి. డబ్ల్యు. డి. డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ట్రేసర్‌గా పని చేస్తున్నాడు. నేను ఎప్పుడైనా షికారు కెళ్ళటం గాని, సినిమా చూడటం గాని సంభవిస్తే అతనితోనే జరుగుతాయి.

లోకాభిరామాయణం మాట్లాడుతూ స్వీట్ స్టాల్‌లోకి దారితీసాడు మురళి.

"ఏం తీసికొంటావ్ ?" ప్రశ్నించాడు.

నాకు గులాబ్‌జావ్ తినాలనే కోరిక గల్గింది. అదే అన్నాను.

పోటీపడి బిల్లు నా కంటే ముందే చెల్లించాడతడు.

"సినిమా కెళ్దామా" అడిగాడు.

విముఖంగా చూచాన్నేను.

"చాలా రోజులైంది, మనం సినిమా చూసి... ఈ రోజు తప్పకుండా వెళ్లాల్సిందే" పట్టుబట్టాడు మురళి.

త్వరగా ఇంటికి చేరుకోవాలనే నా కోరికను, అతడి బలవంతం మీద అణచుకొని క్యూలో నిలబడ్డాను.

ఈ మధ్యనే రిలీజైనట్లుంది జనం.. హడావిడి— రద్దీ... గోల —

బుకింగ్‌లో లైటెలగటంతో కలకలం బయల్దేరింది. సమయం 6–15 ని. లు కావొస్తోంది. టిక్కెట్లు మా వరకూ వుంటాయో వుండవోనని ఆందోళన చెందుతున్నాడు మురళి ఓ పది రూపాయల కాగితం కాజేసుకొనే అవకాశం, తృటిలో తప్పిపోతుందేమోనన్న అతని ఆందోళన చూసి, నాకు నవ్వొచ్చింది.

బుకింగ్ కౌంటర్ దగ్గర కొచ్చేసిందిని అక్కడ కూడా డబ్బు నన్ను ఇవ్వనీలేదు మురళి. మా చేతిలోకి ఇలా టిక్కెట్లు వచ్చాయో, లేదో లైటారి పోవటమూ, దభీమని బుకింగ్ క్లోజ్ చెయ్యటమూ రెండూ ఒకసారి జరిగిపోయాయి మా వెనుకతను, మా వైపు కొరకొర నమిలి మింగేలా చూస్తుంటే, నాక్కాస్త భయమేసింది

క్యూ జరిగేటప్పుడు, ఒక వ్యక్తి దూసుకు వచ్చి, మా ముందు క్యూలో కలిసిపోతుంటే మేము వారించిన విషయం గుర్తొచ్చింది. ఇక

ఎక్కువసేపు అక్కడ నిలబడితే ఎక్కడ గొడవ పెట్టుకుంటాడోనని బరబరా మురళి నేను హాల్లోకి ప్రవేశించాము.

చెవులు చిల్లులుపడే మ్యూజిక్కూ, తెరపై టైటిల్సూ, ఒకేసారి ప్రారంభమయ్యాయి.

"జబ్బు... జబ్బు... జబ్బు..." సినిమా పేరు చదివి నేను ఆశ్చర్యపోయ్యాను. అదేదో సినిమాకు పోటీగా తీసార్ట —, మురళి చెపుతున్నాడు.

నావరకు నాకు పిక్చర్ చాలా బోర్‌గావుంది. మురళిమాత్రం చాలా ఉత్సాహంగాచూస్తున్నాడు. హీరో, హీరోయిన్, విలన్ ముగ్గురూ కాన్సర్‌తో మరణించారు. అదీ చిత్రం ముగింపు.

భరించలేని తలనొప్పివల్ల ఈసారి కాఫీ బార్‌లోకి నేనే దారితీసాను. అయితే నేనే డబ్బు లివ్వాలన్న నా ప్రయత్నాన్ని ఈసారి కూడా ఫలించకుండా చేసాడు మురళి.

నేను చాలా నొచ్చుకున్నాను.

అక్కడ నుండి బయట పడిన తర్వాత, సరదాగా కబుర్లు చెపుతూ నడుస్తున్నాడు మురళి. సమయం తొమ్మిదిన్నరయింది. ఇంటికి త్వరగా చేరుకోవాలనుంది నాకు.

అతను కబుర్లు చెపుతున్నవాడల్లా ఆగి కొంచెం నెమ్మదిగా అన్నాడు.

"నన్నపార్థం చేసుకోకుంటే... ఒక్కటడుగుతాను."

"అపార్థం అనే పదం యొక్క అవసరం కాని, సందర్భంకాని ఇంతవరకూ మా మధ్య రాలేదు. అలాంటిది, అలా ఎందుకుంటున్నాడో అర్థం కాలేదు నాకు. అయినా నా అనుమానాన్ని దాచుకొని "ఏవిటి...?" ప్రశ్నించాన్నేను.

"పోయిన నెలలో పెట్టిన నా లీవ్ శాంక్షన్ కాలేదు. అందుకని ఈ నెలలో జీతం రాలేదురా. ఎలాగైనా ఓ రెండొందలు సర్దుకున్నావంటే... తప్పకుండా వచ్చే నెలలో యిచ్చేస్తాను..."

సగటు మనిషి

అది వినగానే నా కర్థమయింది, అతను 'అపార్థం' అనే పదం ఎందుకుపయోగించినదీ.

అతనిది ఎర చూపి, చేపను పట్టే తత్వం కాదని నాకు తెలుసు. రాబడి నాశించి ఖర్చు పెట్టే ఉద్దేశ్యం అతనికేకోశానా లేదని నాకు బాగా తెలుసు. అతడు ఆ సహాయం అడగటానికి ఎంత సంకోచించినదీ నాకు బోధపడింది.

ఏమాత్రం వీలున్నా అతనికి సహాయం చెయ్యాలనే తపన నాలో కల్గింది. కాని నా అసహాయ పరిస్థితికి నామీద నాకే కోపమొచ్చింది. ఎలాగోలా తెగించి యిస్తామన్నా, నా దగ్గిర వున్న ఎనిమిది వందలలో, కనీసం పదిరూపాయలు తగ్గినా సర్దుబాటు చెయ్యటం కష్టమయ్యే స్థితినాది.

అతడు చూడకుండా ఇంకోమారు జేబు తడుముకొన్నాను.

నా దగ్గర ప్రస్తుతం డబ్బు వున్న విషయమూ, నా యిబ్బందులూ అన్నీ చెప్పి క్షమాపణ కోరాలన్పించింది నాకు. అయితే అతనికి అడిగిన డబ్బు యివ్వలేనని చెప్పేదానికి ఈ వివరాలన్నీ చెప్పటం అనవసరమన్పించింది.

అందుకే ఆప్తమిత్రుడితో ఒక చిన్న అబద్ధం ఆడాను.

"సారీ ... మురళీ, నాకు మొన్ననే జీతాలొచ్చాయి. అప్పులవాళ్ళ గ్రద్దల్లా వచ్చి నిమిషాలమీద ఎగరేసుకు పొయ్యారు ... నీకు సహాయం చెయ్యలేకపోతున్నందుకు ఎంతగానో బాధపడుతున్నాను. కాని ఏం చెయ్యను ? '' నిస్సహాయతను వ్యక్తం చేసాను.

ఆ సమాధానం విని అతడు నీరుగారి పొయ్యాడు.

అబద్ధం చెప్పానన్న మాటేగాని, నాలో ఆందోళన బయలుదేరింది. "ఒకవేళ ఉన్నట్టుండి అతడు నా జేబులో చెయ్యి పెట్టి తడిమితే నేను దొరికిపోనూ ! ఆ తర్వాత అతడి ముందు, ఆ ఆప్తమిత్రుడి హృదయంలో ఉన్న స్థానాన్ని పోగొట్టుకొన్న తర్వాత, నేను తలెత్తి నిలబడ గలనా ?' పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలు ముసురుకొంటున్నాయి.

అయినా అతగాడిది, అలాంటి స్వభావం కాదనే ధైర్యం నన్ను కొంత ఊరడిస్తోంది.

ఎందుకో మరి, 'నిజమే చెప్పివుండాల్సింది.. నిజమే చెప్పివుండాల్సింది' అంతరాత్మ వెక్కిరిస్తోంది నన్ను.

ఎలాగైనా త్వరగా అతన్ని వదలి, ఇంటికి వెళ్ళాలనే కోరిక ఎక్కువయింది.

"సరేలేరా ... పాపం ... నువ్వేం చేస్తావ్'' నిర్లిప్తంగా అన్నాడు మురళి.

ఎలాగైతేనేం, అతనికి వీడ్కోలు చెప్పి, టౌన్ బస్ నెక్కాను నేను.

ఎక్కడో టవర్ క్లాక్ మ్రోగుతోంది. లెక్కపెట్టున్నాను, ఒకటి...రెండు...మూడు... పది. శబ్దం ఆగిపోయింది. బస్సు కదిలింది. ఇంటికి ఇంత ఆలస్యంగా వెళ్తున్నాననే బాధ నాలో ఎక్కువయింది. కనీసం జీతమొచ్చిన రోజైనా, కాసిని మల్లెపూలు, ఓ స్వీటు తీసికెళ్ళి భార్యకిచ్చి, ఆవిడను (చంటాడుతో సహా) ఫస్ట్ షో సినిమాకు తీసికెళ్ళి మురిపించలేకపోయానన్న అశక్తత నన్ను వేధించసాగింది.

ఎందుకో మరొక్కసారి జేబు తుడుముకొన్నాను.

అంతే .. ఒక్కసారిగా వెయ్యి వోల్టుల కరెంటు షాకు తగిలినట్లయింది.

బస్సు ఎక్కడ కెళ్తుందో తెలియటంలేదు.

"స్టాప్ .. స్టాప్ ... '' పిచ్చివాడిలా అరువసాగాను

నా కోసం కాకపోయినా ఎలాగూ తరువాత స్టాపింగ్ రావటంతో బస్సు ఆగింది. నా వంక విచిత్రంగా చూస్తున్న ప్యాసింజర్లను గమనించకుండా ఒక్క వుదుటున క్రిందకు దిగాను.

బస్సు కదలి వెళ్ళిపోయింది.

వెళ్తున్న బస్సును చూస్తుంటే నాకన్పించింది— 'ఒకవేళ బస్సులోనే పడిపోయిందేమో !'

కనీసం బస్సులో వెతకాలనే ఆలోచనకూడా రానందుకు వెర్రివాడిలా జుట్టుపీక్కున్నాను.

'ఇప్పుడు ఎక్కడని వెదకాలి? ఏం చెయ్యాలి ? ఇప్పటికే ఎవరికన్నా దొరికివుంటే.. ఎవరిస్తారు ? ఇక నా పరిస్థితేమిటి ?..' అలమటిస్తున్నాన్నేను.

లక్ష రూపాయల బహుమతిని గెల్చుకున్న టిక్కెట్టును పోగొట్టుకున్నా ఇంత బాధ పడి వుండను. కాని కష్టార్జితం —

...పాలవాడు, పనిపిల్ల, అముల్ స్ప్రే, పాలపీక, మల్లెపూలు — మరోసారి కళ్ళముందు మెదలాయి

మార్కాపురంలో ఇటీవల ఎస్.వి.కె. కళానిలయం నెలనెలా వెన్నెల కార్యక్రమంలో 'అనంతగీతం' కావ్యావిష్కరణ సభలో ప్రసంగిస్తున్న సంస్థ అధ్యకులు శ్రీ బోయిన వెంకటేశ్వరరావు, సభాధ్యకులు శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, కృతికర్త శ్రీ అడిదం పాపారావు, కృతిభర్త శ్రీ కె. చంద్రయ్య (ఐ.ఎ.ఎస్.) గార్లని చిత్రంలో చూడవచ్చు.

'మురళికి ఆ అబద్ధం చెప్పటం మూలాన్నే ఈ ఘోరం జరిగిందేమో !' చిన్న సెంటిమెంట్ చోటు చేసికొంది నాలో.

నా కళ్ళలో నీళ్ళు సుడులు తిరుగుతున్నాయి.

నాకు తెలియకుండానే, వడివడిగా నా కాళ్ళు మురళి ఇంటివేపు నడువసాగాయి.

'అయినా మురళి దగ్గరకెళ్ళి ఏమని చెప్పాలి. ఇందాక తనవద్ద డబ్బులున్న సంగతి తెలిస్తే ఇక అతను నాతో స్నేహం చేస్తాడా ? కనీసం మాట్లాడ్తాడా ?' నా అనుమానానికి అర్థం లేకపోలేదు.

ఏమయినాసరే, జరిగిందంతా అతడితో చెప్పకోవాలి. అతడు ఏమనుకొన్నాసరే, ప్రస్తుతం ఓదార్పు నాకు అవసరం.

స్థిర నిర్ణయంతో మురళి ఇల్లు చేరుకున్నాను .. అతని భార్యాబిడ్డలు పుట్టింటి కెళ్ళిన విషయం నాకు తెల్సు. ఒక్కడే మాగజైను తిరగేస్తున్నాడు "మురళీ.." జీరబోయిన స్వరంతో పిలిచాను.

"అరె... ఏంటిరా . . ఇంటికెళ్ళలేదా ! రా... కూర్చో" అన్నాడు. ఆ మర్యాదకు నేను అనర్హుడనేమో నన్పించింది.

ఎలా మొదలుపెట్టాలో తోచటంలేదు నాకు.

"ఏం జరిగిందిరా... అదోలా వున్నావ్" ఆ పరామర్శకు తట్టుకోలేక జరిగిందంతా చెప్పేసి బావురు మన్నాను నేను.

అతడేమీ బదులు పల్కలేదు మౌనంగా లేచివెళ్ళి ప్రక్కనే వున్న బీరువా తెరిచాడు.

అతని ప్రవర్తన నాకేమీ అర్థంకాలేదు. నాకు ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాస లధికమయ్యాయి. ఆతృతగా అతనివైపే చూస్తున్నాను.

అతను బీరువా మూసి ఇటువేపు తిరిగాడు.

అయోమయంగా చూచాన్నేను

అతని చేతిలో డబ్బు... అన్నీ పది రూపాయల కాగితాలు... అవే నోట్లు...

"ఇది... నీవు పోగొట్టుకొన్న డబ్బే" నా అయోమయాన్ని పటాపంచలుచేస్తూ అన్నాడు మురళి.

నాకు వూపిరి సలపటంలేదు.

లాటరీలో పది లక్షలు వచ్చినా అంత సంతోషపడనేమో... కాని నా కష్టార్జితం... నాకు దక్కుతున్నదని తెలిసినవుడు... అందుకే అనిర్వచనీయమైన ఆనందానుభూతితో వుక్కిరి బిక్కిరవుతున్న నాకు వూపిరి సలపటంలేదు.

అతనే మాట్లాడసాగాడు.

"నీ వెక్కిన బస్సు, అలా కదలిందో లేదో, ఎందుకో క్రిందకు చూచిన నాకు, ఒక చిన్న పొట్లం కన్పించింది. విప్పిచూచాను, డబ్బు — చుట్టూ చూచాను, సమీపంలో ఎవ్వరూ లేరు. దూరంగా వున్నవాళ్ళలో నన్నెవ్వరూ గమనించటంలేదు. లెక్కపెట్టాను ఎనిమిది వందల రూపాయలు. నాకు కల్గిన సంతోషం అంతా యింతా కాదు. ఇల్లు చేరుకున్న నేను ఏదో అనుమానం వచ్చి దాన్ని చుట్టివున్న కాగితాన్ని చూచాను. గుండె ఝల్లుమంది. అది నీ దస్తూరీయే... ఎవ్వరెవరికి ఎంతెంత ఇవ్వాలో వివరంగా వ్రాసివున్న పట్టీ. ఈ డబ్బు నీదేనని బోధపడిన నాలో మొదట కల్గిన సంతోషం హరించుకుపోయి, మరొక విధమైన సంతోషం కల్గింది. నీవు పోగొట్టుకున్న డబ్బు నాకే దొరికిందని నేను పొందిన ఆనందం మాటల్లో చెప్పలేను... నీవిలా వస్తావని నాకు ముందే తెలుసు... కాకపోతే నీ రియాక్షన్ ఎలా వుంటుందో తెలుసుకోవాలనే కుతూహలంవల్ల, నీవు రాగానే ఆ విషయాన్ని చెప్పలేకపోయాను. ఇదిగో... తీసుకో." డబ్బును అందించబోయాడు.

అచేతనంగా నిలబడివున్న నాకు మాటలు పెగలటంలేదు నన్ను ఎన్నో ఆలోచనలు పెనవేసుకుంటున్నాయి. నాలో ఎన్నో భావాలు చెలరేగుతున్నాయి.

అతనికెలా కృతజ్ఞతలు చెప్పకోవాలో తెలియటంలేదు. 'ఇప్పుడసలు ఈ సొమ్ము దొరక్కపోయి వుంటే... నేనేం చెయ్యగలను?' అప్పుడు నా పరిస్థితి ఎలా వుండేదో ఆలోచించిన నేను, నా బాధ్యతలను, బాధలనూ అన్నింటినీ విస్మరించి నేనందుకొన్న సొమ్ములో రెండు వందలు లెక్కపెట్టి, అతని చేతిలో పెట్టాను.

"నన్నపార్థం చేసుకోవద్దు" నొక్కిపలికాను

కాని అతడు ఆ సొమ్ము నాకే తిరిగి యిచ్చివేస్తూ, "నీవు జేబులో డబ్బ వుంచుకొని, నాతో అబద్ధం చెప్పావంటేనే నీ పరిస్థితి నర్థం చేసుకోగలిగాను. ఈ డబ్బు నాకంటె నీకే ఎక్కువ అవసరం. ఉంచుకో. నేనెలాగో తంటాలు పడ్తాను" అని బదులిచ్చాడు.

ప్రస్తుతం అతను చూపుతున్న ఔదార్యం ముందు, క్రితంలో నేను చూపిన సంకుచితత్వం— తలచుకొంటేనే, గుండెల్లో గునపాలు దిగినట్లుంది నాకు.

మహాపర్వతం ముందు నిలబడిన చిట్టెలుకలా వుంది నా స్థితి.

"ఓకేట్ యూజీ..." నా భుజం తట్టాడు మురళి.

ఇంత జరిగినా అతను సులభంగా తీసికొని, నన్నపార్థం చేసుకోకుండా, ఆత్మీయతను చూపుతుంటే —

నా కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

అతని చేతిని నా చేతిలోకి తీసుకొని ఆప్యాయతతో గట్టిగా నొక్కాను.

'నువ్వు, నిజంగా నా ప్రాణ స్నేహితుడివి' కోటి గొంతుకలతో, మూగగా మూల్గింది నా హృదయం.

ఇక అక్కడ నిలబడలేక, పరుగులాంటి నడకతో ఇల్లు చేరుకొన్నాను.
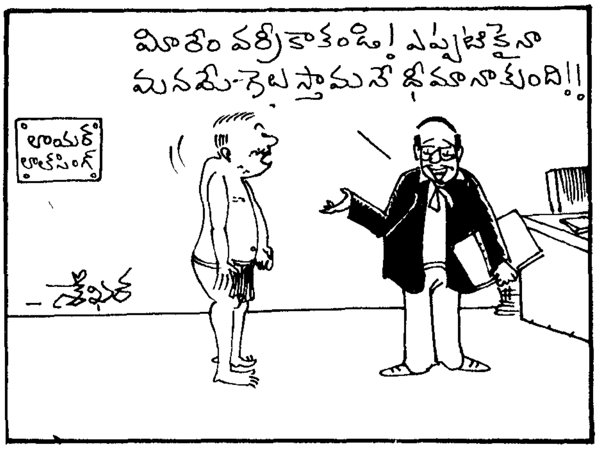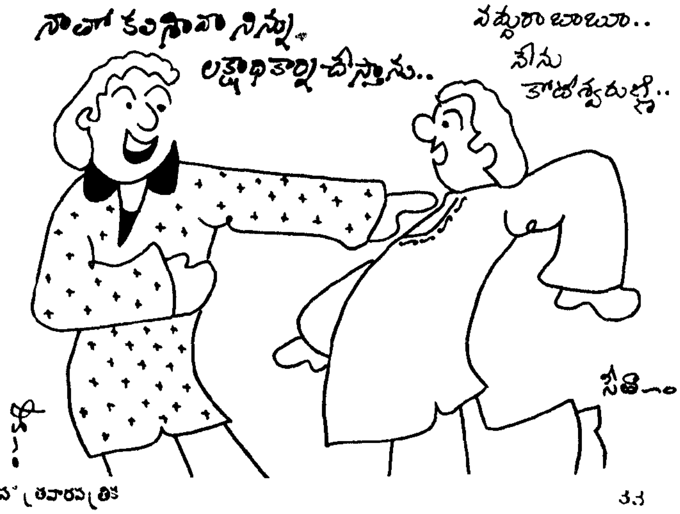
అయితే మురళికి కూడా ఆ రోజే జీతాలు వచ్చాయని, నన్ను డబ్బులు అడిగినప్పుడు, అతని జేబులో కూడ తొమ్మిదొందలకు పై చిలుకుగానే డబ్బు వున్నదని, ఆ విషయం చెప్పి అప్పు అడగలేక, అతను కూడ అవసరం కొద్దీ, తనలాగే ఓ చిన్న అబద్ధం ఆడాడని వూహ మాత్రంగానైనా అనుకోలేదు నేను. తర్వాత ఎప్పుడో అతడు చెప్తేనే తెలుసుకొన్న నేను అతడూ నాలాగే 'సగటు మనిషే'నని తలపోసాను. ★